

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U MOSTARU
Broj: 58 0 Rs 240312 22 Rsž
Mostar, 7. 3. 2023. godine

Kantonalni sud u Mostaru, u vijeću sastavljenom od sudija: Nade Hamović-Kovačević, predsjednice vijeća, Tatjane Mijatović i Zorana Krtalić, članova vijeća, u parničnom postupku tužiteljice Edite Hujdur, [REDAKCIJA] koju zastupa punomoćnik Sadudin Zaklan, advokat iz Mostara, protiv tuženog Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju, Ul. Adema Buća broj 34, Mostar, koga zastupa punomoćnik Ivan Herceg, advokat iz Ljubuškog, radi poništenja odluke o otkazu, v.sp. 31.000,00 KM i protivtužbi radi utvrđenja ništavim ugovora o radu, odlučujući o žalbi tuženog protiv presude Opštinskog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 240312 21 Rs od 20. 4. 2022. godine, na sjednici vijeća održanoj 7. 3. 2023. godine, donio je:

PRESUDU

Žalba tuženog se djelomično uvažava i prvostepena presuda preinačava tako da se odbija tužbeni zahtjev tužiteljice u cjelosti, a utvrđuje se ništavim ugovor o radu broj 02-1276/20 zaključen između parničnih stranaka 5. 11. 2020. godine.

U ostalom dijelu žalba tuženog odbija se kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđuje.

Određuje se da svaka stranka snosi svoje parnične troškove.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom poništeni su kao nezakoniti odluka tuženog o otkazu ugovora o radu zbog teže povrede radne obaveze broj 02-1117/21 od 28. 5. 2021. godine i odgovor na zahtjev za zaštitu prava iz radnog odnosa tuženog broj 02-1117-2/21 od 17. 6. 2021. godine;

utvrđeno je da se tužiteljica nalazi u stalnom radnom odnosu na neodređeno vrijeme kod tuženog na radnom mjestu „stručni saradnik za pravne poslove“ sa punim radnim vremenom;

tuženi je obavezan da vrati tužiteljicu na poslove na kojima je radila prije otkaza ugovora o radu, ili druge odgovarajuće poslove, reguliše joj radno-pravni status, isplatiti joj naknadu plate u visini plate koju bi tužiteljica ostvarila da je radila i omogućiti tužiteljici obavljanje poslova i radnih zadataka na istom ili drugom odgovarajućem radnom mjestu, sve u roku od 15 dana i pod prijetnjom izvršenja;

tuženi je obavezan da isplati tužiteljici na ime naknada plata za juni 2021. godine iznos od 2.343,73 KM, za juli 2021. godine iznos od 2.367,67 KM, za avgust 2021. godine iznos od 2.370,06 KM, za septembar 2021. godine iznos od 2.374,85 KM, za oktobar 2021. godine iznos od 2.389,21 KM, za novembar 2021. godine iznos od 2.389,21 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom od 1. 7. 2021. godine do isplate;

tuženi je obavezan da na ime doprinosa tužiteljice iz plate i na platu za penzijsko i invalidsko osiguranje uplatiti u budžet F BiH za juni 2021. godine iznos od 856,94 KM, za juli 2021. godine iznos od 865,80 KM, za avgust 2021. godine iznos od 866,69 KM, za septembar 2021. godine iznos od 868,46 KM, za oktobar 2021. godine iznos od 873,78 KM, za novembar 2021. godine iznos od 873,78 KM, te da nadležnom fondu/službi dostavi podatke potrebne za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a naročito odgovarajući obrazac sa podacima o utvrđenoj plati, naknadi plate, stažu osiguranja i uplaćenim doprinosima tužiteljice;

tuženi je obavezan da tužiteljici nadoknadi parnične troškove u iznosu od 5.707,68 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 20. 4. 2022. godine do isplate;

Iznad dosuđenog iznosa tužiteljica je odbijena.

Odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženog koji glasi:

“Utvrdjuje se da je Ugovor o radu broj 02-1276/20 od 05.11.2020. godine ništav.

Nalaže se tužiteljici-protutuženoj da tuženom-protutužitelju vrati sve plaće primljene na osnovu ništavog Ugovora o radu broj: 02-1276/20 od 05.11.2020. godine, odnosno za mjesec: studeni 2020. godine iznos od 2.315,40 KM, prosinac 2020. godine iznos od 2.300,66 KM, siječanj 2021. godine iznos 2.129,84 KM, veljača 2021. godine iznos 2.527,96 KM, ožujak 2021. godine iznos od 2.546,91 KM, travanj 2021. godine iznos od 2.538,58 KM i svibanj 2021. godine iznos od 2.520,99 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počevši od dana podnošenja protutužbe pa do isplate, sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja. Dužna je tužiteljica-protutužena naknaditi tuženom-protutužitelju troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom počevši od dana donošenja prvostupanjske presude pa do isplate, sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.”

Tuženi je blagovremeno podnio žalbu kojom pobija prvostepenu presudu radi pogrešne primjene materijalnog prava, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede odredaba parničnog postupka. Navodi da prvostepeni sud nije cijenio sve dokaze u skladu sa čl. 8. ZPP, nitij je cijenio navode tuženog, da je naveo niz zakonskih odredbi koje nemaju veze sa predmetom spora, da je obrazloženje u većem dijelu konfuzno, nejasno i površno, da je sud zanemario činjenicu da su prema sistematizaciji radna mjesta tuženog popunjena prije nego je tužiteljica zaključila ugovor o radu, pa je presuda neprovođiva u dijelu kojim se nalaže vraćanje na radno mjesto stručni saradnik za pravne poslove, da se prvostepeni sud stavlja na stranu tužiteljice, jer je pokušava izuzeti od bilo kakve odgovornosti koja je ugovor o radu zaključila bez konkursa, prakse i probnog rada, da su zaključci suda proizvoljni, da je raspravljao o pitanjima koja nisu bila predmet spora, da se poziva na sudsku praksu koju pogrešno tumači, da se ne dotiče suštinskih pitanja vezanih za ništavost ugovora, da je neprimjerena konstatacija da se suda ne tiče to što tuženi traži protivtužbom, jer je sud dužan odlučiti o predmetu protivtužbe, te da je ovakvim postupanjem i odlukom sud ozakonio zapošljavanje bez obaveznog konkursa, odnosno zapošljavanje preko veze. Predlaže drugostepenom sudu da žalbu uvaži i prvostepenu presudu preinači u korist tuženog i obaveže tužiteljicu na naknadu troškova žalbe, ili da prvostepenu presudu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Odgovoru na žalbu nije podnesen.

Ispitujući pobijanu presudu u okviru žalbenih razloga i razloga na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u smislu čl. 221. Zakona o parničnom postupku¹ (dalje: ZPP), odlučeno je kao u izreci iz sljedećih razloga:

¹ „Službene novine F BiH”, broj 53/03, 73/05 i 19/06

Iz prvostepenog spisa proizilazi:

da je tužiteljica bila zaposlena kod tuženog kao pripravnica na 1 godinu, na osnovi ugovora o radu od 31. 3. 2017. godine, da je radni odnos nastavila na određeno vrijeme na osnovi ugovora o radu od 8. 11. 2018. godine, a zatim je u dogovoru sa direktorom tuženog 5. 11. 2020. godine zaključila ugovor o radu broj 02-1276/20 na neodređeno vrijeme na radno mjesto stručne saradnice za pravne poslove i ostvarivala prava iz radnog odnosa od novembra 2020. godine do maja 2021. godine;

da je 2. 3. 2021. godine kod tuženog obavljen inspekcijski nadzor o čemu je sačinjen zapisnik broj UPI-09-30-15-00766/2021-0902-2, gdje je inspekcija utvrdila nepravilnosti kod prijema u radni odnos 23 zaposlenika, među kojima je i tužiteljica, da je Federalna uprava za inspekcijske poslove donijela rješenje o upozorenju broj UPI-09-30-15-00766/2021-092-3 od 1. 4. 2021. godine kojeg je tuženog upozorila na provođenje rješenja inspektora kod regulisanja radno-pravnog statusa zaposlenika;

da je tuženi odlukom broj 02-767/21 od 7. 4. 2021. godine pokrenuo postupak protiv tužiteljice radi utvrđivanja teže povrede radne dužnosti, zbog sumnje da je tužiteljica zasnivala radni odnos na neodređeno vrijeme bez javnog konkursa, suprotno čl. 41. st. 4. Pravilnika o radu tuženog, da je tužiteljica pismeno negirala svoju odgovornost, da je tuženi donio o otkazu ugovora o radu zbog teže povrede radne obaveze, broj 02-1117/21 od 28. 5. 2021. godine, sa obrazloženjem da je radni odnos zasnovan suprotno propisanoj proceduri obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos, da je nakon toga tužiteljica podnijela tuženom zahtjev za zaštitu prava iz radnog odnosa, a tuženi je dopisom broj 02-1117-2/21 od 17. 6. 2021. godine odgovorio na zahtjev tako što je isti cijenio neosnovanim.

Navedene činjenice nisu sporne.

Među strankama je sporna zakonitost odluke tuženog o otkazu ugovora o radu broj 02-1117/21 od 28. 5. 2021. godine i odgovora na zahtjev za zaštitu prava iz radnog odnosa tuženog broj 02-1117-2/21 od 17. 6. 2021. godine, te s tim u vezi da li se tužiteljica treba vratiti na radno mjesto stručni saradnik za pravne poslove, a tuženi joj isplatiti naknadu plate i uplatiti doprinose za period od juna do novembra 2021. godine, da li je ugovor o radu broj 02-1276/20 od 5. 11. 2020. godine ništav, pa po toj osnovi tužiteljica treba vratiti tuženom plate primljene u periodu od novembra 2020. godine do maja 2021. godine.

Prvostepeni sud je nakon 5 stranica suhog nabranja zakonskih odredbi zaključio da iz izvedenih dokaza (ne navodi kojih) i navedenih zakonskih odredbi (ne navodi konkretne) proizilazi da nisu postojali opravdani razlozi za otkaz, te iznosi svoja pitanja („sudu je nejasno“) i zaključuje da je protivtužbeni zahtjev „besmislen“.

Ovakvo obrazloženje potvrđuje sve žalbene navode o nepravilnoj primjeni čl. 2. st. 2, čl. 8. i čl. 191. st. 4. ZPP.

Prvostepeni sud obrazlaže da nema odgovornosti tužiteljice za zasnivanje radnog odnosa bez javnog konkursa, da se upozorenje inspekcije odnosi samo na tuženog, da je odluka o otkazu ništava prema čl. 25. Zakona o vijeću zaposlenika i primjenom čl. 96. st. 2. Zakona o radu udovoljava tužbenom zahtjevu za vraćanje na posao i isplatu naknade plate i uplatu doprinosa za PIO prema nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke.

Protivtužbeni zahtjev prvostepeni sud odbija jer je tuženom kao dobrom privredniku u smislu čl. 12. Zakona o obligacionim odnosima moralo biti poznato da je zakonom propisano zasnivanje radnog odnosa nakon javno objavljenog konkursa, da tuženi „pokušava prebaciti odgovornost isključivo na tužitelja“, a da je on taj koji daje

posao i koji je pripremio ugovor i da je ugovor o radu nastao saglasnošću volja, da ga je tuženi potpisao, pa nema niti jedne činjenice ili dokaza koji bi ukazivali na ništavost ugovora o radu.

Prvostepena odluka zasnovana je na pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Iz zapisnika o inspekcijskom nadzoru proizilazi da je tuženi pravno lice čiji je osnivač Federacija BiH, Vlada F BiH, pa kao takav ima javna ovlaštenja zasnovana na Odluci Vlade F BiH² o osnivanju tuženog, donesene na osnovi čl. 9. Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije³. Kako je tuženi pravno lice sa javnim ovlaštenjima prijem u radni odnos provodi se u skladu sa Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u F BiH⁴ (dalje: Uredba).

Odredbom čl. 4. Uredbe propisano je da se prijem u radni odnos kod tuženog vrši nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, čemu prethodi odluka poslodavca o potrebi prijema u radni odnos za određeno radno mjesto. Poslodavac raspisuje javni oglas koji se obavezno objavljuje u najmanje jednom dnevnom listu i putem web stanice poslodavca i dostavlja javnoj službi za zapošljavanje prema sjedištu poslodavca najkasnije na dan njegove objave. U čl. 8. Uredbe propisano je da poslodavac imenuje komisiju za izbor kandidata za prijem u radni odnos, a odredbama od čl. 10. do čl. 15. Uredbe propisana je procedura izbora kandidata koja podrazumijeva između ostalog i dostavljanje pismenog obavještenja svim prijavljenim kandidatima o odluci o prijemu u radni odnos izabranog kandidata na koju se može uložiti prigovor o kojem odlučuje poslodavac. Odluka o izboru kandidata je konačna po isteku roka za prigovor i nakon toga se zaključuje ugovor o radu, a nezadovoljan kandidat može podnijeti tužbu nadležnom sudu. Čl. 16. Uredbe propisano je da inspekcijski nadzor nad primjenom uredbe vrši federalni inspektor rada.

Odredbom čl. 20. a. Zakona o radu⁵ propisano je da u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama, pod drugim nazivom pravnim licima sa javnim ovlaštenjima na teritoriji F BiH, kao i javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji je osnivač federacija, kanton, grad ili opština, te u privrednim društvima u kojim federacija, kanton, grad ili opština učestvuje sa više od 50% ukupnog kapitala prijem u radni odnos vrši se nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja za prijem u radni odnos.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je tužiteljica radni odnos na neodređeno vrijeme zasnovala zaključivanjem ugovora o radu suprotno svim navedenim zakonskim normama, te suprotno moralu društva koji nalaže da sva nezaposlena lica imaju isto pravo i mogućnost na zaposlenje i ostvaruju ga u skladu sa propisanim pravnim pravilima, pa je takav ugovor ništav u smislu odredbe čl. 103. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima⁶ (dalje: ZOO) kojom je propisano da je ugovor koji je protivan Ustavu Bosne i Hercegovine, prinudnim propisima te moralu društva ništavan ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje da neku drugu sankciju ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje šta drugo.

² „Službene novine F BiH”, broj 90/13 i 96/14

³ „Službene novine F BiH”, broj 70/13

⁴ „Službene novine F BiH”, broj 13/19 i 9/21

⁵ „Službene novine Federacije BiH”, broj 26/16, 89/18, 23/20 i 44/22

⁶ „Službeni list SFRJ” broj 29/78, 39/85 i 57/89, „Službeni list R BiH” broj 2/92 i 13/94, „Službene novine Federacije BiH” broj 29/03

Zbog navedenog valjalo je usvojiti protivtužbeni zahtjev i utvrditi ništavim ugovor o radu broj 02-1276/20 zaključen između parničnih stranaka 5. 11. 2020. godine.

Ništav ugovor ne može proizvesti posljedice od samog početka, zbog čega je neosnovan tužbeni zahtjev tužiteljice da se utvrdi nezakonitom odluka o otkazu i odgovor na zahtjev za zaštitu prava iz radnog odnosa, utvrđenje da je tužiteljica u radnom odnosu kod tuženog, da se tužiteljica treba vratiti na radno mjesto stručni saradnik za pravne poslove i tuženi joj isplatiti naknadu plate i uplatiti doprinose za period od juna do novembra 2021. godine.

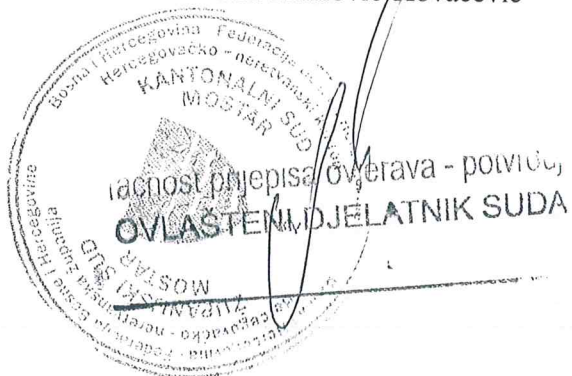
Odredbom čl. 104. ZOO propisane su posljedice ništavosti, pa je osnovno pravilo da svaka strana vrati ono što je primila po osnovi ništavog ugovora. Međutim, u st. 2. propisano je ako je ugovor ništav, zbog toga što je po svojem sadržaju ili cilju protivan Ustavu Republike Bosne i Hercegovine, prinudnim propisima ili moralu društva, sud može odbiti, u cjelini ili djelimično, zahtjev nesavjesne strane za vraćanje onog što je drugoj strani dala.

Tuženi je bio jednako nesavjestan kao i tužiteljica, jer je i njemu bilo poznato kao i tužiteljici da je sporni ugovor o radu suprotan moralu društva, a moglo i trebalo im je biti poznato i da je suprotan prinudnim propisima. Zbog toga je sud odbio zahtjev protivtužbe da tužiteljica vrati tuženom plate koje je primila kao naknadu za rad u periodu od novembra 2020. godine do maja 2021. godine.

Kvantitativni uspjeh stranaka u parnici nije bio opredjeljujući za odluku o parničnim troškovima, već činjenica da su obje stranke bile nesavjesne u pogledu predmeta spora, pa primjenom čl. 386. st. 2. ZPP u vezi sa čl. 14. st. 2. i st. 3. ZOO, određeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Radi navedenog odlučeno je kao u izreci, primjenom čl. 226 i 229. tač. 4. ZPP.

Predsjednica vijeća
Nada Hamović-Kovačević

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

2. The second part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

3. The third part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

6. The sixth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

7. The seventh part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

8. The eighth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

9. The ninth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

10. The tenth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.